ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ
БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ
ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИ ҚАЙТА ТАЙЁРЛАШ ВА УЛАРНИНГ МАЛАКАСИНИ ОШИРИШ МИНТАҚАВИЙ МАРКАЗИ

“ЎРТА МАХСУС ВА ОЛИЙ ТАЪЛИМ ТИЗИМИДА ФАОЛИЯТ КЎРСАТАЁТГАН ПЕДАГОГ КАДРЛАРНИНГ КАСБИЙ КОМПЕТЕНТЛИГИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ”

мавзусидаги илмий-амалий конференция

МАТЕРИАЛЛАРИ ТЎПЛАМИ

Бухоро – 2015 йил

мослиги; ўрганиладиган материалларни илмийлиги; материални замонавий ва тарихийлиги; ўрганилаётган материални ҳаётийлиги; б) экспериментга асосланган дарс: дарсни муаммоли тажриба асосида бошлаш; берк қурилма билан амалга ошириладиган эксперемент дарс; физикавий характердаги: масала, лабаратория, кузатиш дарслари; в) назорат дарси: ўқувчилар билимларини назорат қилиш ва баҳолаш; таянч конспектидан фойдаланиш; қўшимча адабиётлардан фойдаланиш; умумлаштириш жадваллар асосида ўқитиш жараёнида алгоритм усулларидан фойдаланиш; кузатишдан олинган натижаларни тахлил қилиш; бундай дарсларда ўқитувчи: таълим ва тарбияни уйғунлаштиради, мустақил билим олишни ташкил этади, ижодий қобилиятларни ривожлантиради.

Эркин ҳолда ташкил этилган ижодий дарс, ўқувчи учун қизиқарли бўлиб, унга қувонч келтиради. Ўқитувчи томонидан кутилмаганда ўқувчига саволлар берилади. Бу саволлар нафақат физикага оид, балки, табиат, спорт, мусиқа, техника, атроф-муҳит, адабиётгага тегишли бўлган саволлар ўқувчиларнинг фикрлаш қобилиятларини, ақлий қобилиятини, илмий кувватини, истеъдодини ривожлантиради. Бунинг учун қуйдагиларни тарбиялаш зарур: зукколик, фаҳм тезлиги, зехн ўткирлиги, билимни тез эгаллаш қобиляти, қўйилган муаммони тез англаш, эсда сақлаш, хотира. Натижада ўқувчилар ўзларини эркин ва мустақил хис этадилар.

Янги педагогик технологиялар: таълим мазмунининг илмий даражасини юқори бўлишини ҳамда уни амалда қўлланишини таъминлайди.

Демак, илғор педогогик технологиялар ўз ўрнида физиктаълим мазмунининг илмийлигини оширишга имкон яратди.

Илмийлик физик таълим мазмунини узвийлиги билан бевосита алоқадор ва самарадорликни оширишга асос бўлади.

EDUTAINMENT – ЎЙИНЛИ ЎҚИТИШ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ

Маджидов А.Ш., Эрметов Э.Я.,
Тошкент Тиббиёт Академияси.

Таълим жараёни самарадорлигини ошириш, таълим олувчиларнинг мустаҳкам назарий билим, фаолият, кўникма ва малакаларини шакллантириш, уларни касбий маҳоратга айланишини таъминлаш мақсадида ўқитиш жараёнида янги педагогик технологиядан фойдаланиш давр талаби ҳамда ижтимоий зарурият сифатида кун тартибига қўйилмоқда.

Янги педагогик технология назарияси ғояларидан фойдаланиш асосида ташкил этилган таълим жараёни баркамол шахс ва малакали мутахассисни тарбиялаш борасидаги ижтимоий буюртманинг бажарилиш холатининг сифат кўрсаткичига эга бўлишига олиб келади.

Меҳнат ва ўқиш билан бир қаторда ўйин ҳам инсон фаолиятининг энг асосий турларидан биридир. Ўқитишнинг ўйинли технологияларини бугунги кунда “эдьютейнмент” (инг.edutainment) деб аталади. Бу ўйин ёрдамида ўқитиш маъносини беради.

Ўйин структураси ўз ичига қуйидаги босқичларни олади:

• мақсадларни қўйиш;
• режалаштириш;
• мақсадни амалга ошириш;
• натижани таҳлил қилиш.

Ўйинли фаолиятнинг мотивацияси энг ихтиёрийлиги, танлаш имконияти ва мусобақа элементларининг борлиги, эҳтиёжларни қондириш, ўз-ўзини англаш ва ўзини сафарбар қилиш билан таъминланади.

Ўйин струтурасига қуйидаги жараёнлар киради:

• ўйинчилар ўзларига олган роллар;
• бу ролларни амалга ошириш воситалар сифатидаги ўйинли омиллар;
• предметларнинг ўйинли қўлланилиши, яъни, ҳақиқий нарсаларни ўйинли шартлари билан алмаштириш;
• Ўйинчилар орасидаги реал муносабатлар;
• Сюжет (мазмун) - ўйинда кўрсатилаётган ҳақиқий аҳвол;

Кўпчилик ўйинлар учун қуйидаги хусусиятлар хос бўлади:

• Фақатгина талабанинг хоҳиши билан амалга ошириладиган эркин ривожланувчи фаолият. Талаба фақат натижадан эмас, балки, ўша жараёндан завқ олади;

• Бу фаолиятнинг ижодий, кўпроқ инпровизоцион, фаол характерлиги.

• Фаолиятнинг руҳий жиҳатдан юқорилиги, рақобат, мусобақалашиш (руҳий зўриқиш).

• Бевосита ва билвосита қоидаларнинг мавжудлиги – уларнинг ўйиннинг мазмунини акс эттиради, унинг мантиқий ва вақт бўйича кетма – кетлигини аниқлаб беради.

Ўйин педагогга, талабаларга турли хил қобилиятларни (ақлий, руҳий ва ижодий ва ҳ.к.) аниқлашга ёрдам бериш билан бирга қуйидаги функцияларни бажаради:

• Ижтимоийлаштириш функцияси. Ўйин талабани ижтимоий муносабатлар тизимига қўшилиш учун кучли воситадир;

• Миллатлараро коммуникация функцияси. Ўйин талабага умуминсоний қадриятлар, бошқа миллатларнинг маданиятини ўзлаштириш имконини беради. Чунки ўйинлар миллий ва шу билан бир вақтда интернационал ва миллатлараро;

• Ўйинда талабани ўзини намоён қилиш функцияси, яъни ўйин инсон амалиётининг палигони сифатида;

• Коммуникативлик функцияси;

• Диагностик функцияси;

• Ўйиннинг терапевтлик функцияси. У талабанинг хулқида, муаммосида ва ўқишда пайдо бўладиган турли хилдаги қийинчиликларни енгиш воситаси сифатида фойдаланишда намоён бўлади;

• Тузатиш (коррекция) функцияси. Талабанинг шахсий структураси кўрсаткичлари ижобий ўзгаришлар қўшимчалар киритиш;

• Кўнгилочар функцияси.

Ўқитишнинг ўйинли методи, катта авлоднинг тажрибасини кичикларга узатиш сифатида қадимдан бери фойдаланиб келган. Ўйинлар ҳалқ педагогикасида - мактабгача ёшдаги ва мактабдан ташқари муассасаларда кенг қўлланилади. Яқин вақтларгача ўқув жараёнида ўйинлардан фойдаланиш анча кам қўлланилар эди.

Ўйинли технологияни ўйин муҳити аниқлаб беради. Ўқув жараёнида ишбилармонлик ўйинларининг турли модификацияларидан фойдаланиш мумкин:

• Иммитацион ўйинлар - машғулотларда бирорта ташкилот, корхона ёки бўлимларнинг фаолиятлари иммитация қилинади;

• Операцион ўйинлар – аниқ махсус амалларни бажаришни машқ қилишга ёрдам беради. Бу турдаги ўйинлар ҳақиқий ҳолатни иммитация қилинган шароитларда олиб борилади;

• Ролларни бажариш ўйини – бундай ўйинларда ўзини тутиш тактикаси, бирорта шахснинг вазифа ва мажбуриятларини бажариш ўқувлари шаклланади.

Психограмма ва социограмма – худди театрга ўхшайди, фақатгина ижтимоий психологик, бунда вазиятни ҳис қилиш, бошқа инсонларни баҳолаш кўникмалари шаклланади.

ENGLISH LANGUAGE TEACHING AND LEARNING THROUGH INFORMATION TECHNOLOGIES

L.Idrisalieva, O.Nazirova,
Namangan institute of engineering and technology.

XXI century is the era of information technologies, where language learning and teaching became very diverse and as well as the ways that they are being used in the classrooms all over the world. In language teaching and learning, we have a lot to choose from the world of technology: Radio, TV, Computers, the Internet, Electronic Dictionary, Email, Blogs, Power Point, Videos etc. Because of the rapid development of information technologies nowadays we can use many new methods of teaching English. For example, using multimedia to create a context to teach English has its unique advantages. Using technology appropriately can help the English language classroom to be an active learner and critical thinker. Teachers use technology information to develop instructional materials to meet individual student needs better.

Rapid changes in the learning environment are the result of speedy development in the information and communication technologies that have affected all areas of our life. For this reason, many educational institutions have begun looking for new teaching models to fulfill the following objectives as meeting students' needs parallel to new technological introductions, providing more effective learning activities and promoting the environment that motivates the students.

Ganjiyev F.F., Sattorova L. Ta'limni modernizatsiyalash sharoitida bo'lajak o'qituvchining kasbiy kompetentligini shakllantirish 139
Тошалиев Қ.Б. "Авесто"да комил инсон тарбияси 140
Н.Саидова. Педагогика коллежлари ўқувчилари касбий тайёргарлигини шакллантириш муаммосининг назарий йўналишлари 141
Г.Н.Ибрагимова. Таълим жараёнини модернизациялашда касбий компетентлилик 143
Л.С. Элибаева. Ўқитувчи фаолиятида педагогик қобилият 145
З.Бердиева. Ўқитувчининг касбий маҳорати қирралари 147
Д.И.Маъмурова. Профессионализм в педагогическом деятельности педагога 148

II ШЎЪБА

Болтаев Т.Б. Электрон педагогика дастурий воситалари-касбий компетентликни ривожлантиришнинг муҳим омили сифатида. 150
Ҳ.Ў.Юсупова. Хорижий тилларни ўқитишда нутқий компетентликнинг роли 153
Z.I.Hamidova. Adabiyot fanini multimediya vositalari asosida o`qitish 155
Л. Комилова. Электрон каталог яратишнинг ўзига хос хусусиятлари 156
М.М. Қодирова. Электрон ўқув модуллари – талабалар мустақил таълимини ташкил этишнинг муҳим воситаси 158
Murodova G.B. Informatika fanini o`qitishda o'qituvchining tutgan o'rni 160
Б.Р.Вафоев. Шахс жисмоний ривожланишида ахборот технологияларидан фойдаланиш масалалари... 161
Kaypova S. THE ROLE OF MOTIVATION IN TEACHING WRITING 163
S.Yusupova. THE PRINCIPLE OF SAYING WHAT YOU MEAN AND MEANING WHAT YOU SAY..... 164
З. А. Абдрахманова. Роль информационно-коммуникативных технологий в развитии социально-творческой активности студенческой молодежи 166
Б.А.Абдукадиров. Понятие икт компетентность в сфере образования и повышении квалификации педагога 168
Б.Б.Бабажанов, С.М.Саматов. Таълим олувчиларни кичик гуруҳларга ажратиш хусусиятлари 170
Х.Х.Ражабова, Н.Х.Самижонова. Замонавий ахборот ва коммуникация технологиялари ёрдамида дарс самарадорлигини ошириш 172
Х.Ражабова, М.Ражабов. М. Юсупов. Инновацион педагогик технологияларнинг таълим самарадорлигини оширишдаги аҳамияти 174
Т.М.Умматқулов, Х.Х.Ражабова. Таълим жараёнида инфокоммуникацион технологиялар 175
Х.Х.Ражабова, Д.Сотволдиев. Касбий малака ва кўникмаларни шакллантиришда инновацион таълим технологияларининг ўрни 177
Х.Ражабова, ТЎ.М.Шербоев. Таълим жараёнида ўқитиш самарадорлигини ошириш муаммолари 178
Д.М.Сотволдиев. Инглиз тилини ўқитишда замонавий педагогик ва ахборот-коммуникация технологияларининг роли 179
Д.Сотволдиев.Современные педагогические требования к созданию интерактивных электронных образовательных ресурсов 180
С.Ю.Усманова. Компьютерная грамотность и информационная компетентность 181
М.И Базарбаев,И.Ш.Саидназарова. Касб-ҳунар коллежларида физика фанини янгича ўқитиш 183
Маджидов А.Ш., Эрметов Э.Я. Edutainment – ўйинли ўқитиш технологиялари 184
L.Idrisalieva, O.Nazirova. English language teaching and learning through information technologies 185
Sh.G'.Azimova. Pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligi mazmuni va unga qo'yiladigan talablar 187
ISRAILOVA O.F. Information and communication technologies of teaching english language 189
Ганиева У. "Инсерт" усулини инглиз тили дарсларида қўллаш 190
O.Z.Korabashev, M.X.Makhkamova, A.Yakubov. Innovative technologies of formingcreativity in the course of trainingto manage farming enterprise 191
Kurbonova S.E. The important ways for improving reading skills 192
M.X.Xodjayeva, Z.N.Husenova. Ta`lim jarayonida "axborot makoni" tushunchasi 194
Sh.M.Rustamova. Axborot olish va undan foydalanish kompetentligi 195
Isakova Ch.Sh. The main tasks of teaching nature sciences 197
Baratboyeva G.R., Yakubova N.I. USE OT TECHNOLOGY IN LANGUAGE LEARNING 198
С.Мусинов, А.Абдукаримов. Особенности подготовки педагогов к использованию кейсовой технологии дистанционного обучения 200
Д.Б.Ботиров, Р.М.Юсупов. Информатика дарсларида ўқувчиларда универсал ўқув ҳаракатларини шакллантириш 201